

PATVIRTINTA:

Skuodo Bartuvos progimnazijos direktoriaus

(dokumento sudarytojo pavadinimas)

2024m. vasario 28d. įsakymu Nr. VI-20

(data, dokumento rūšies pavadinimas)

TECHNOLOGIJŲ KABINETŲ ĮRENGIMŲ NAUDOJIMO

(darbuotojo profesijos pavadinimas)

DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 16**I. BENDROJI DALIS**

- 1.1. Dirbti technologijų kabinete su įrengimais ir organizuoti išvykas gali asmenys, turintys atitinkamą pedagoginį išsilavinimą, praėję privalomą (periodinį) sveikatos patikrinimą, išklause (pasirašytinai) įvadinį saugos ir sveikatos, saugos ir sveikatos darbo vietoje, gaisrinės saugos, elektroaugos neelektrotechninio personalo instruktavimus.
- 1.2. Darbuotojai periodiškai instruktuojami pagal įstaigoje nustatytą instruktavimo tvarką.
- 1.3. Papildomas darbo vietoje instruktavimas pravedamas atsiradus naujiems arba pasikeitus darbo aplinkos rizikos veiksniams, keliantiems pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, perkėlus darbuotoją į kitą darbą arba pakeitus darbo vietą, technologinį procesą, darbo organizavimą, pakeitus arba modernizavus darbo priemones, padedant naudoti naujas pavojingas ar kenksmingas medžiagas.
- 1.4. Draudžiama ateiti į darbą neblaiviam, darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus, naudoti narkotines bei toksines medžiagas.
- 1.5. Draudžiama atsinešti į įstaigos teritoriją, darbo vietą alkoholinius gėrimus, narkotines, chemines, sprogstamąsias medžiagas.
- 1.6. Darbuotojas, pastebėjęs kitą neblaivų darbuotoją, privalo apie tai nedelsdamas pranešti administracijai, esant reikalui, imtis priemonių galimai nelaimei užkirsti.
- 1.7. Darbo ir poilsio režimas:
 - 1.7.1. konkretus darbo ir poilsio režimas, papildomų ir specialių pertraukų skaičius, poilsio vieta nustatomi darbo tvarkos taisyklėse;
 - 1.7.2. pietų pertrauka ne trumpesnė kaip 30 min.
- 1.8. Rūkyti tik specialiai tam skirtose vietose, aprūpintose pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.
- 1.9. Gaisrinės saugos reikalavimai:

- 1.9.1. vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui;
- 1.9.2. mokykloje rūkyti draudžiama.
- 1.9.3. Žinoti pirmines gesinimo priemones, mokėti jomis naudotis.
- 1.10. Mokėti suteikti ir supažindinti moksleivius su pirmosios pagalbos teikimo metodais susižeidus, apsinuodijus, staiga susirgus. Išmokyti moksleivius teikti pirmąją pagalbą skęstančiajam, supažindinti su gaivinimo būdais.
- 1.11. Asmens higienos reikalavimai:
 - 1.11.1. nevalgyti darbo vietoje ir nelaikyti maisto produktų;
 - 1.11.2. palaikyti švarą ir tvarką darbo vietoje.
- 1.12. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti skubiąją medicinos pagalbą **bendruoju pagalbos telefonu-112**.
- 1.13. Įvykus nelaimingam atsitikimui arba staigiai mokiniui susirgus, mokytojas nedelsiant turi iškviesti skubiąją medicinos pagalbą.
- 1.14. Darbuotojui pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma LR įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

- 2.1. Pavojingi ir kenksmingi profesinės rizikos veiksniai:
 - 2.1.1. elektros srovės poveikis. Paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla ir kvėpavimas.
 - 2.1.2. netvarkinga darbo vieta, netvarkingai sudėtos medžiagos, netvarkingos mokymo priemonės- galimos traumos;
 - 2.1.3. terminiai nudegimai- galimos traumos;
 - 2.1.3. aukšta vandens temperatūra, garai - galimi odos nudegimai;
 - 2.1.4. netvarkingi darbo įrankiai, netvarkingi puodai, keptuvės;
 - 2.1.4. slidžios, nelygios grindys - galimos traumos;
 - 2.1.5. įrenginių triukšmas ir vibracija - veikia periferinę nervų sistemą;
 - 2.2.1. lekiančios skeveldros ir skiedros – galimi sužalojimai;
 - 2.2.2. dulkės – kenkia kvėpavimo takams;
 - 2.1.6. blogas darbo vietos apšvietimas – regos sutrikimai;
 - 2.1.7. nervinė įtampa-dėl dėmesio paskirstymo mokiniams;
 - 2.1.8. balso stygų uždegimas- dėl pastovaus kalbėjimo;
 - 2.1.9. COVID-19 virusas;

2.1.10. galimos infekcijos nuo sergančių mokinių.

2.2. Saugos priemonės:

2.2.1. apsisaugojimui nuo elektros traumų reikia sekti, kad nebūtų pažeista laidų ir kabelių izoliacija, įrenginiai turi būti patikimai įžeminti;

2.2.2. saugantis nuo griuvimo, sausai išvalyti slidžias grindų dangas;

2.2.3. apsisaugojimui nuo galimų traumų, laikytis mechanizmų eksploatavimo instrukcijų reikalavimų, naudoti tvarkingas darbo priemones;

2.2.4. apsisaugojimui nuo rankų sužeidimų, dėvėti pirštines;

2.2.5. apsisaugojimui nuo oro užterštumo vėdinti patalpas; turi būti įrengta tiekiamoji ištraukiamoji ventiliacija;

2.2.6. apšvietimas turi atitikti HN;

2.2.7. triukšmo dydis ne didesnis nei 80 dBa.;

2.2.8. darbuotojo darbo vieta turi būti įrengta taip, kad šviesos šaltiniai (langai, ryškiai dažytos sienos, įrenginiai) neakintų darbuotojo;

2.3. Būtinios saugos priemonės:

2.3.1. medvilninis chalatas.

2.3.2. apsauginiai akiniai akių apsaugai nuo sužalojimo;

2.3.3. triukšmą slopinančios ausinės ir triukšmą slopinantys įdėklai;

2.3.4. pirštinės, saugančios rankas nuo sužeidimų;

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

3.1. Patikrinti ar tvarkingos mokymo priemonės, su kuriomis reikės dirbti.

3.2. Vizualiai patikrinti elektros įrenginius, su kuriais dirbama:

3.2.1. ar jie įžeminti (įnulinti);

3.2.2. ar nenutrūkę elektros laidai, ar nepažeista jų izoliacija;

3.2.3. ar įrenginį jungiantys laidai su elektros tinklu nesiliečia prie kraštų, drėgnų tepaluotų paviršių, aštrių briaunų, kitų įžemintų įrenginių, centrinio apšildymo radiatorių, vamzdžių;

3.2.4. ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų. Laidai turi būti jungiami taip, kad nebūtų gakimybės ant jų užlipti ar einant už jų užsikabinti;

3.2.5. ar tvarkinga elektros kabelio įjungimo šakutė, rozetė, į kurią jungiamas įrenginys.

3.3. Patikrinti visų naudojamų prietaisų, orkaitių apsaugines aptvaras ir blokuotes, įjungimo ir išjungimo įtaisus.

- 3.4. Įjungimo šakutės (kištukai) turi netikti įjungimui į aukštesnės įtampos tinklą.
- 3.5. Visos darbui reikalingos priemonės turi būti patikrintos, tvarkingos, tinkamos darbui ir skirtos to darbo atlikimui, skirtos pagal darbo paskirtį.
- 3.6. Patikrinti, ar siuvimo mašina gerai sureguliuota.
- 3.7. Ar atitinkamos mašinos dalys suteptos alyva.
- 3.8. Patikrinti, ar nelūžusios adatos, ar nenutrūkęs siūlas.
- 3.9. Pastebėjus kokius nors gedimus, keliančius pavojų darbo saugumui, darbas technologijų kabinete nepradedamas tol, kol nebus pataisyti rasti gedimai.
- 3.10. Draudžiama pačiam taisyti elektros prietaisus ir kitus įrengimus. Tai atlikti turi darbuotojas, turintis elektrotechninio personalo reikiamą kvalifikaciją.
- 3.11. Apie pastebėtus trūkumus informuoti mokyklos administraciją ar direktorių.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

- 4.1. Pamokų metu pastoviai stebėti įrenginių, prietaisų tvarkingumą, užsiėmimo vietos tvarkingumą, moksleivių elgesį užsiėmimų metu.
- 4.2. Darbuotojui draudžiama:
 - 4.2.1. laikyti vaistus, dezinfekcijos priemones, degtukus, adatas vaikams prieinamose vietose;
 - 4.2.2. leisti mokiniams žaisti aštriais daiktais, mėtytis iš jų;
 - 4.2.3. palikti mokinius be priežiūros.
- 4.3. Išvykdamas su mokiniais į ekskursiją mokytojas, turi būti praėjęs saugos instruktažą, užpildęs ekskursijų dienyną, užrašyti kiek mokinių ir kur vyksta.
- 4.4. Išvykos turi būti vykdomos pagal iš anksto suderintą su mokyklos vadovybe programą.
- 4.5. Išvykos metu stebėti vaikus, kad jie nesusižeistų, nevalgytų uogų, grybų, žolių, smėlio.

Saugos reikalavimai eksploatuojant dujinę viryklę.

- 4.6. Prieš pradedant naudotis ir naudojantis dujine virykle, sistemingai vėdinti patalpą (atidaryti orlaides ir kt.).
- 4.7. Patikrinti, ar visi viryklės čiaupai uždaryti.
- 4.8. Pilnai atidaryti dujotiekio čiaupą arba baliono ventilių.
- 4.9. Uždegti žiebtuvėlį arba degtuką, priliesti prie degiklio ir atidaryti šio degiklio čiaupą. Dujos turi užsidegti ir degti ramiai, melsvai violetine liepsna.
- 4.10. Užvirus indo skysčiui, sumažinti liepsną, kad jis neužlietų degiklio ir neužgesintų ugnies.
- 4.11. Uždegus dujas viryklės orkaitėje, patikrinti ar dujos dega per visą degiklio ilgį.

- 4.12. Baigus naudotis dujine virykle, pirma uždaryti čiaupą ant dujotiekio vamzdžio arba baliono ventiliį, o paskui degiklio čiaupą.
- 4.13. Nepalikti uždegtos dujinės viryklės be priežiūros.
- 4.14. Netikėtai nutrūkus dujų tiekimui į degiklį, nedelsiant uždaryti dujotiekio čiaupą arba baliono ventiliį ir degiklių čiaupus.
- 4.15. Jeigu patalpoje atsiranda dujų kvapas ir pačiam nepavyksta sureguliuoti degimo ar esant gedimams – nedelsiant uždaryti dujotiekio čiaupą (baliono ventiliį) bei degiklių čiaupus ir skubiai kviešti avarinę tarnybą.

Darbas su elektros virykle

- 4.16. Su elektros virykle gali dirbti asmenys, susipažinę su įrenginio eksploatacijos taisyklėmis ir priežiūra.
- 4.17. Dirbant su elektrine virykle laikytis šių reikalavimų:
- 4.18. pastatyti elektros viryklę ne mažiau 0,5 m nuo sienų ir užsidegančių medžiagų (medžio ir kt.) iki elektrotenų.
- 4.19. Kad išvengiasnt nudegimų, dedant ant viryklės puodus, reikia, kad ant viryklės paviršiaus neužbėgtų riebalai ir kiti skysčiai.
- 4.20. Žinoti, kad elektros tenų įkaitinimo temperatūra siekia 600 – 700 ° C;
- 4.21. Išjungti viryklę prieš valant ir remontuojant.
- 4.22. Valant kiekvieną dieną, elektros viryklę atjungžiama perjungėjais. Sanitarinę dieną ir remontuojant, viryklę atjungžiama iš elektros tinklo.
- 4.23. Sugedus el. viryklei, iškviesti šaltkalvį – elektriką.

Darbas su siuvimo mašina:

- 4.24. Nedirbti su nereguliuota mašina, jei nėra apsaugų ant mašinos judančių dalių, jei prisilietus jaučiamas elektros poveikis.
- 4.25. Įjungti mašiną galima tik visiškai pasiruošus operacijos atlikimui (t.y.) pakelti siuvinio prispaudimo kojėlę, pakišti siuvinį po ją, išlyginti raukšles, nuleisti siuvinio prispaudimo kojėlę).
- 4.26. Neatliekant operacijų, siuvimo mašinos elektros variklis turi būti išjungtas.
- 4.27. Atliekant operaciją, nekalbėti, nesidairyti, būti atidžiam.
- 4.28. Siuvant neliesti rankomis judančių mašinos detalių.
- 4.29. Siuvant siūle, gaminį laikyti abiem rankom, kad pirštai nepatektų po adata.
- 4.30. Saugant akis nuo lūžusios adatos dalių, nesilenkti žemai prie siuvimo mašinos.
- 4.31. Darbuotojas gali keisti adatą, reguliuoti dygsnį, įstatyti šaudykle į centrą, valyti, tepti mašiną tik išjungus elektros variklį ir įrengimui visiškai sustojus.

- 4.32. Dirbant prie siuvimo–apmėtymo mašinos, rankų plaštakas laikyti ant platformos krašto, kad pirštai nepakliūtų po peiliais ar adata.
- 4.33. Dirbant mašinai, neatidarinėti ir nenuiminėti apsaugų.
- 4.34. Įrankius ir prietaisus laikyti tik jiems skirtose vietose, kad darbo metu nenukristų ir nepatektų ant besisukančios diržinės pavaros.
- 4.35. Netinkamų darbui ar sulūžusių adatų nemėtyti ant grindų, bet dėti į joms skirtą dėžutę.
- 4.36. Darbo vietos neapkrauti pašaliniais daiktais (aštriais daiktais, briaunomis, skysčiais).
- 4.37. Darbo priemones laikyti nustatytoje vietoje.
- 4.38. Mašiną išjungti, jei ja ilgesnį laiką nedirbama. Nepalikti veikiančios mašinos be priežiūros.
- 4.39. Siuvamą audinį lydėti ranka, ją patraukti nuo audinio laiku, kad pirštas nepakliūtų po siuvimo adata.
- 4.40. Viršutinio ir apatinio siūlo įdėjimą, adatos pakeitimą atlikti tiksliai nuėmus koją nuo pedalo.
- 4.41. Pedalą spausti palengva, tolygiai.
- 4.42. Išjungti mašiną, jei veriamas siūlas, keičiama siūlų ritė.
- 4.43. Nesiliesti prie judančių mašinos dalių jai dirbant.
- 4.44. Sugedus siuvimo mašinai, darbuotojui pačiam remontuoti draudžiama.
- 4.45. Sutrikus mašinos darbui, išjungti elektros variklį iškviešti budintį mechaniką.
- 4.46. Baigus siuvimo darbus, išjungti siuvimo mašiną, ištraukti iš rozetės elektros kištuką.

Dirbant tekinimo staklėmis.

- 4.47. Tekinimo staklių griebtuve neturi būti išsikišusių dalių, galvučių, varžtų ir t.t.
- 4.48. Centruose įstatant sunkias arba suklijuotas detales, reikia naudoti tvirtas atramines plokšteles susmaigiais ir išgilintomis skylėmis, atitinkančiomis centro kampą. Briaunotos formos ruošiniai turi būti aptašomi arba apipjaustomi, suteikiant jiems sukinio formą.
- 4.49. Staklės turi turėti įtaisą apsisukimų skaičiui keisti priklausomai nuo apdirbamos detalės skersmens.
- 4.50. Tekinamų ištisinių detalių apskritiminis greitis gali būti ne didesnis kaip 15 m/sek., suklijuotų – ne didesnis kaip 10 m/sek.
- 4.51. Apdirbant nedidelio skersmens ir ilgesnes kaip 800 mm detales, turi būti naudojamas atitinkamas šablonas.
- 4.52. Staklės turi turėti šarnyrinį judamą ekraną iš permatomos medžiagos.
- 4.53. Prieš statant į stakles detales, suklijuotas iš kelių dalių, turi būti patikrinta ar tvirtai jos suklijuotos.
- 4.54. Ištekintos detales reikia valyti odele, naudojant specialias trinkeles. Valyti detales, odele prispaudžiant rankomis, draudžiama.

Dirbant obliavimo staklėmis.

- 4.55. Sekti guolių ir elektros variklio apvijų kaitimą. Peilių veleno guolių korpuso ir elektros variklio paviršiaus temperatūra neturi būti didesnė kaip + 55 laipsniai.
- 4.56. Kontroliuoti peilių veleno pavaros diržų įtempimą, diržo įlinkis, veikiant 10 N jėgai, neturi būti didesnis kaip 7 mm.
- 4.57. Sekti triukšmo lygį darbo vietoje. Jeigu jis viršija sanitarines normas, būtina panaudoti ausines ir įdėklus.
- 4.58. Sekti peilių veleno aptvaro vėduoklių spyruoklės veikimą. Praslinkus apdorojimui detalei per peilių veleną, vėduoklė turi grįžti į pirminę padėtį ir patikimai uždengti peilių veleno plyšį.
- 4.59. Nuimant ir keičiant peilius, būtina išjungti elektros variklį mygtuku „STOP“, išjungti įvadinį išjungėją, nuvalyti nuo peilių ir pleiščių atraminių vietų ir veleno griovelių skiedras bei dulkes, po to įstatyti peilius. Užaštrintas peilis įdedamas į veleno griovelį ir prispaudžiamas tvirtinimo varžtais. Peilio ašmenys turi būti viename lygmenyje su užpakalinio stalo paviršiumi, įstatant naujus arba pagalastus senus peilius, reikia žiūrėti, kad jų poros būtų subalansuotos pagal masę. Masės skirtumas neturi viršyti vieno gramo.
- 4.60. Derinant ir prižiūrint stakles reikia laikytis šių taisyklių:
- 4.60.1. priekinį stalą perstumti rankomis, svirčio pagalba;
- 4.60.2. peilių veleno pavarą įjungti paspaudus mygtuką „PALEIDIMAS“, o išjungti – paspaudus mygtuką „STOP“;
- 4.60.3. prieš paleidžiant stakles, įvadinio išjungėjo svirtį ant elektros spintos pasukti iki žymos „ĮJUNGTA“;
- 4.60.4. keičiant veleno peilius, išjungti staklių elektros variklį paspaudus mygtuką „STOP“ ir išjungti įvadinį išjungėją. Peilių veleno apsauginį aptvarą nustumti už stalo pakraščio ir užtvirtinti svirčiu. Stabdžio atleidimą atlikti mechaniniu būdu;
- 4.60.5. atsipalaidavus vėduoklės spyruoklei, kai aptvaras negali normaliai grįžti į pirminę padėtį, spyruoklės įtempimas reguliuojamas sukinėjant įtempimo varžto veržlę;
- 4.60.6. ruošiniai, kurių ilgis mažesnis negu 400 mm, plotis – mažesnis negu 50 mm, storis – mažesnis negu 30 mm, turi būti obliuojami stumiant juos tam skirtomis kaladėlėmis.

Dirbant su grąžtais.

- 4.61. Draudžiama gręžti galias angas konstrukcijose ir detalėse iš karto, neišimant grąžto ir neišvalius drožlių ir dulkių iš angos
- 4.62. Visas detales gręžti tik patikimai jas įtvirtinus.
- 4.63. Gręžiant plonas plokštes, naudoti atramas.

- 4.64. Detalių tvirtinimui naudoti tvarkingus įrengimus.
- 4.65. Draudžiama gręžiant laikyti detales rankomis.
- 4.66. Draudžiama darbo metu silpnai įtvirtintas detales prilaikyti rankomis.
- 4.67. Tvirtinant detales į varstotus ar kitas suspaudimo priemones, būtina žinoti, kad:
- 4.67.1. draudžiama dėti po gaminiu atsitiktinius padėklus, varžtus ir kt.
- 4.67.2. tvirtinimo varžtus išdėstyti kaip galima arčiau prie detalės..
- 4.68. Draudžiama:
- 4.68.1. dirbti grąžtais, kurie darbo metu „muša“;
- 4.68.2. gręžiant negalima žemai palenkti galvos prie gręžimo vietos;
- 4.68.3. grąžtą prie apdirbamų detalių, konstrukcijų privesti iš lėto;
- 4.68.4. draudžiama tikrinti angas pirštais, išėmus grąžtą;
- 4.68.5. draudžiama naudotis raktais, kurie neatitinka varžtų ir veržlių dydžių, su išsidėvėjusiais kraštais, dėti tarpiklius, mušti plaktuku per raktą, pailginti vieną raktą kitu ar vamzdžiu.
- 4.69. Gręžiant galias angas periodiškai šalinti drožles, dulkes.
- 4.70. Draudžiama drožles, dulkes pūsti burna ir valyti rankomis.
- Dirbant su diskiniiais rankiniais pjūklais.**
- 4.71. Negalima rankomis laikui atpjaunamo ruošinio galo.
- 4.72. Ilgus ruošinius būtina pasidėti ant atramos.
- 4.73. Baigiant pjauti negalima stovėti arti neįtvirtinto atpjaunamo ruošinio galo.
- 4.74. Negalima atlikti jokių remonto darbų: reguliavimo, tepimo, valymo ir kitokių darbų, kol rankinis pjūklas neišjungtas ir visiškai nesustos.
- 4.75. Sekti, kad nebūtų pašalinių žmonių darbo zonoje.
- 4.76. Pjaunant sunkias detales, saugotis, kad neužkristų atpjautas galas.
- Dirbant su pjovimo staklėmis:**
- 4.77. Draudžiama dirbti netvarkingomis staklėmis.
- 4.78. Draudžiama valyti, tepti stakles joms dirbant.
- 4.79. Pjūklą traukti prie medienos lygiai be smūgių.
- 4.80. Dirbantysis turi stovėti šalia pjūklo 300 – 400 mm atstumu nuo pjūklo veikimo zonos.
- 4.81. Vienapjūklėmis staklėmis išilgai pjaustant medieną, už pjūklo, vienoje plokštumoje su juo, turi būti skėlimo peilis, atitinkantis šiuos reikalavimus:
- 4.81.1. peilio briauna atkreipta į pjūklą, turi būti užaštrinta ne daugiau kaip 1/5 jo pločio;
- 4.81.2. pastorinta peilio dalis turi būti 0,5 mm storesnė už pjūklo dantų praskėlimo plotį iki 600 mm skersmens pjūklams ir 1 –2 mm didesnio kaip 600 mm skersmens pjūklams;

- 4.81.3. peilio aukštis virš staklių stalo neturi būti mažesnis už pjūklo disko aukštį;
- 4.81.4. atstumas tarp užaštrintos peilio dalies ir užpakalinių bet kurio skersmens pjūklo dantų, neturi būti didesnis kaip 10 mm;
- 4.81.5. peilio pritvirtinimo konstrukcija turi būti tokia, kad galima būtų jį greitai ir lengvai perstatyti, keičiant pjūklą, o taip pat užtikrinti, kad peilis nuolat būtų pjūvio plokštumoje.
- 4.82. Draudžiama leisti dirbti staklėmis pašaliniais asmenims.
- 4.83. Darbuotojas gali pasišalinti iš darbo vietos tik visiškai sustabdžius stakles.
- 4.84. Apie pastebėtus bet kokius darbo metu trūkumus, pranešti tiesioginiam vadovui.
- 4.85. Darbuotojui draudžiama:
- 4.85.1. dirbti su netvarkingomis ir neturinčiomis reikalingų aptvėrimų staklėmis;
 - 4.85.2. remontuoti pačiam stakles;
 - 4.85.3. liesti dirbančių elektros variklių sumontuotų ant staklių elektros laidus ir korpusus;
 - 4.85.4. nuimti nuo staklių apsauginius įtaisus;
 - 4.85.5. matuoti detales, staklėmis dirbant;
 - 4.85.6. leisti prie staklių pašalinius asmenis;
 - 4.85.7. palikti be priežiūros dirbančias stakles;
 - 4.85.8. palikti savo darbo vietą be atsakingo darbo vadovo leidimo; atsiremti į stakles.
- 4.86. Darbas su elektros įrenginiais.**
- 4.86.1. Draudžiama naudotis netvarkingomis rozetėmis, kištukais, jungikliais bei kita elektros instaliacijos įranga;
 - 4.86.2. Draudžiama į vieną elektros rozetę jungti kelis didelio galingumo prietaisus, kurių elektros srovės poreikis viršija instaliacijos laidų elektros srovės pralaidumą.
 - 4.86.3. nepalikti be priežiūros elektros įrenginių, įjungtų į elektros tinklą, išskyrus tuos, kurie turi būti įjungti pastoviai.
 - 4.86.4. elektrinius įrengimus surinkti, išrinkti ir valyti galima tik atjungus elektros įtampą;
 - 4.86.5. dirbti tik su įrengimais, kurių apsaugos, blokuotės yra tvarkingos.
 - 4.86.6. draudžiama dirbti su elektros įrengimais, kurių atidaryti arba nuimti apsauginiais skydeliais, dangčiais, išjungtos apsaugos blokuotės;
 - 4.86.7. neremontuoti pačiam sugedusį elektros įrenginį, laidus, kištuką, rozetę. Tai atlikti gali tik tas darbuotojas, kuris turi elektrotechninio personalo reikiamą kvalifikaciją.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5.1. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina pranešti gimnazijos direktoriui, kreiptis į medicinos punktą, o reikalui esant, iškviesti greitąją medicininę pagalbą ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu, jei tai negresia darbuotojų gyvybei. Jei nelaimingo atsitikimo metu nukentėjusiojo nugabenti į ligoninę ar iškviesti gydytojo nėra galimybės, suteikti pirmąją pagalbą:

5.1.1. susižeidus:

- pirmoji pagalba sužeistajam teikiama švariomis rankomis. Negalima žaizdos liesti. Odą apie žaizdą (1-2cm) reikia dezinfekuoti- patepti spiritiniame jodo tirpale sumirkyta vata. Negalima jodo pilti ant žaizdos. Žaizda aprišama steriliu pirmosios pagalbos paketu ar kita sterilia medžiaga. Negalima liesti vidinės tvarščio pusės, kuri dedama ant žaizdos. Negalima plauti žaizdos vandeniu.

5.1.2. stabdant kraujavimą:

- kraujavimas būna arterinis, veninis, kapiliarinis. Staigiai netekęs trečdaliao ar ketvirtadaliao kraujo žmogus gali mirti, todėl prasidėjus kraujavimui, ypač arteriniam, kuo skubiausiai jį reikia sustabdyti. Arterinis kraujas yra šviesiai raudonas ir trykšta stipriai, pulsuojančia srove. Veninis kraujas yra tamsiai raudonas ir teka lygia, kartais stipriai srove. Jei kraujavimas yra kapiliarinis, kraujas iš žaizdos laša.

Kraujavimą galima sustabdyti keliais būdais. Kraujuojant arterijai, kraujagyslė užspaudžiama pirštais aukščiau žaizdos, po to toje vietoje uždedamas guminis varžtis. Kraujuojant venai, varžtis uždedamas apačioje žaizdos. Kraujuojant kapiliarams ir smulkioms venoms, užtenka spaudžiamojo tvarščio: sterilus tvarstis dedamas ant žaizdos, virš jo – storas vatos, marlės ar lignino sluoksnis ir stipriai subintuojama.

Suveržiant galūnę varžčiu, po juo reikia padėti minkšto audinio. Vietoj varžčio galima panaudoti odinį diržą, audeklinę juostą. Po varžčių įdedamas raštelis, kuriame nurodoma, kad galūnė užveržta – varžčio negalima laikyti ilgiau kaip dvi valandas. Jei iki to laiko nukentėjusiojo nepavyksta nugabenti į gydymo įstaigą, varžtį reikia 2 –5 minutėms nuimti, tuo metu kraujagyslę užspausti pirštais;

5.1.3. lūžus kaulams:

- automobilių avarijose lūžus kaului, lūžgaliai sužaloja minkštuosius audinius, apie lūžio vietą patinsta. Judindamas galūnę, žmogus jaučia skausmą, jis negali pakelti lūžusios rankos, remtis lūžusia koja. Jei lūžio vietoje pažeidžiama oda, lūžis vadinamas atviru.

- Teikiant pirmąją medicinos pagalbą, svarbiausia imobilizuoti lūžusius kaulus, kad jie nejudėtų. Tam naudojami įtvarai. Be specialių įtvarų, galima naudoti įvairias lenteles, faneros gabalus, lazdas, kartono plokštes ir kitus daiktus. Dedant įtvarus, svarbu nesuspausti ir nepažeisti minkštųjų audinių, todėl jie apvyniojami marle ar kita plona medžiaga, ant jų dedama vatos ar kitokios minkštos medžiagos. Įtvarai tvirtinami marliniais tvarsčiais, vyniojant juos nuo galūnės apačios į viršų. Negalima tampyti pažeistos galūnės, mėginti atstatyti deformuotos vietos.
- Atvirojo lūžio atveju žaizdos kraštus reikia patepti jodu, ant žaizdos ir išsikišusiu lūžusių kaulų galų uždėti sterilų tvarstį ir jį pritvirtinti. Jeigu žaizda labai kraujuoja, dedamas varžtis;

5.3. Kilus gaisrui, reikia iškviesti ugniagesius **bendruoju pagalbos telefonu -112** ir turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis gesinti gaisrą, nedelsiant informuoti gimnazijos tiesioginį vadovą. Kilus pavojui sveikatai arba gyvybei, išeiti iš pavojingos zonos.

5.2. Įvykus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą arba iš darbo, reikia pačiam arba per kitus asmenis pranešti gimnazijos direktoriui apie atsitikimą ir jo aplinkybes.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 6.1. Baigus darbą technologijų kabinete, reikia išjungti elektros prietaisus, užsukti dujų ir vandentiekio čiaupus.
- 6.2. Sutvarkyti darbo vietas, sudėti prietaisus. Įrankius, darbo drabužius ir asmenines apsaugos priemones sudėti į jiems skirtas vietas.
- 6.3. Nuvalyti stakles, įrankius, prietaisus ir padėti juos į saugojimo vietą;
- 6.4. Atliekas ir naudotus skudurus surinkti į tam tikslui skirtą tarą;
- 6.5. Draudžiama stakles valyti naudojant suspaustą orą.
- 6.6. Įsitikinti, kad kabinete nėra pasilikusių žmonių, išeinant užrakinti duris.
- 6.7. Apie pastebėtus saugaus darbo, gaisrinės saugos pažeidimus pranešti gimnazijos administracijai.